

סגדות באדמה: האמת הארכיאולוגית מאחורי סיפורי התנ"ך

כל חיינו קראנו את פסוקי התנ"ך, אבל מה באמת מסתתר מתחת לאדמה שעליה הם נכתבו? בקורס "סגדות באדמה: האמת הארכיאולוגית מאחורי סיפורי התנ"ך" נחפור לעומק של ה"היסטוריסטי" - הנכונות ההיסטורית - של סיפורי התנ"ך לאור המחקרים והחפירות הארכיאולוגיות, הישנות והחדשות, החל מסיפורי האבות וחידת יציאת מצרים, דרך מסעות המדבר וההתנחלות בכנען, ועד לימי דוד ושלמה. ביחד ננסה לענות על השאלה המסקרנת מכולן: היכן נגמר המיתוס ומתחילה עובדה היסטורית?

מועדי הקורס

10 מפגשים של שיעורים אקדמיים
ימי ראשון, 08:30-10:00
צפי פתיחת הקורס: 1.11.2026
מועד סיום משוער: 10.1.2027

מרצה הקורס: ד"ר שי בר

עמית מחקר בבית הספר לארכיאולוגיה ותרבותיות ימיות של אוניברסיטת חיפה. מתמחה בארכיאולוגיה קהילתית, התקופה הכלקוליתית, תקופת הברונזה וראשית ישראל (ברזל 1 בבקעת הירדן).

סילבוס

מבוא וסיפורי האבות - מה ניתן להסיק מהמידע הארכיאולוגי? האם הארכיאולוגיה יכולה בכלל "להוכיח"?

תקופת הברונזה התיכונה 2

נתונים, השערות, ופסיכולוגיה של המחקר: האם יש עדות לשהות במצרים? מי היו החיקסוס? ומה הם מכות מצרים?

מבט מחדש על יציאת מצרים

מה נמצא בספרים וחפירות בנגב ובסיני? גיאוגרפיה-היסטורית של פרקי המסע? האם התיאור ריאליסטי או אנכרוניסטי?

הנדודים במדבר

בחינת התזות העיקריות שהובילו את המחקר במאה שעברה (כיבוש צבאי ע"י יהושע; מרי עממי של יושבי הערים; או חילופי מרעה של נוודים), והרעיונות החדשים של מחקרי השנים האחרונות.

ההתנחלות בכנען

סילבוס

הר עיבל, מתחם הפר, מתחמי כף הרגל, ועוד.

פולחן בראשית ישראל בתקופת
השופטים (תקופת הברזל 1)

תקופת השופטים, גויי הים, הפלשתים והתעלומה של אתר אל אחוואט.

בין מקדשי מצרים לאתרי ארץ
ישראל

ימי דוד ושלמה – האם התיאור מבוסס על אירועים היסטוריים או שהוא
מיתולוגי?

הממלכה המאוחדת